

**TÜPRAG
MADENCİLİK
25
MİLYON \$
HARCAYARAK
40 TON
ALTIN
REZERVİ
TESBİT
ETTİ**

T Madencilikken Nejat Ut-
kucu buldukları altın
rezervlerini işletmek
için 5-6 senedir nasıl mü-
cadele ettiklerini Madencilik
Bülteni'ne anlattı.

• Bulduğunuz altın re-
zervlerini üretmek istiyor-
sunuz. Bunun için gerekli
izni neden alamıyorsunuz?

Kısaca özetlemek gerekirse
bürokratik engeller yüzünden
diyebiliriz. Bazı bürokratlarımız
kanunları uygulamaktan kor-
kuyorlar. Bu güne kadar dev-
lette 30 küsur merciden onay
aldık ama henüz yatırımı baş-
latacak aşamaya gelemedik.
Bir engeli aşıyorsunuz, öbü-
rüne takılıyorsunuz. Haklı ol-
duğunuzu bildiğiniz için mah-
kemeye gidiyorsunuz. Mahke-
meden bir kararı çıkartabilmek
için en az bir yıl geçiyor.

• Peki olayın "Siyanürlü
şirket, Türkiye'yi terk et!
şeklinde halkta bir tepki
oluşmasını nasıl de-
ğerlendiriyorsunuz?

Ma-

Halkın olaya bu şekilde
olumsuz bakmasında bir so-
rumluluğu, bir suçu yok. Yö-
rede yaşayan insanlara, bi-
rileri çıkıpta bu yabancı şirket
sizi zehirleyecek derse, tabi
ki halk kendisinin ve çev-
resinin zehirlenmesini ist-
temeyecektir. Olaya karşı çı-
kacaktır. Bölgedeki bir takım
gruplar çevrecilik adına yöre
insanını devamlı tahrik eder,
devamlı sizi öldürecekler diye
beyanlarda bulunurlarsa so-
nuçta halkla madenci şirketi
karşı karşıya getirirsiniz. Ma-
lesef bir takım menfaat grup-
ları bunu başarmışlardır.

Olayın teknik yönünü, bi-
limselliğini bilmeyen, konu
hakkında hiç bir uzmanlığı ol-
mayan kişi ve çevreler altın
üretimine karşı olduklarını
beyan etmişlerdir, medya da
bunları manşet yapmıştır.

Oysa konunun uzmanı
maden mühendisleri, üni-
versite öğretim üyeleri ve Eti-
bank, MTA gibi konu ile doğ-
rudan ilgili devletin uzman
kuruluşları, Çevre Bakanlığı,
Madencilik Bülteni Mayıs '97

Her seferinde beklemek durumunda kaldığınızdan 5-6 sene-
dir bulduğumuz altın madenlerini üretmek için yatırımlara
başlayamadık. Malesef Türkiye¹ de yabancı madencilik şir-
ketleri halkla karşı karşıya getirildi. Devlet verdiği izinlerin ar-
kasında olmadı. Türkiye'ye maden aramak için gelen şir-
ketlerin kamuoyu önünde adeta Türkiye'yi sömürmek
isteyen, çevreyi tahrip edecek, insanları siyanürle öldürecek
potansiyel sanık duruma sokulmasına göz yumuldu.

Enerji Bakanlığı, Maden iş-
leri Genel Müdürlüğü yet-
kilileri gerekli önlemleri alarak
uluslararası standartlara uyul-
duğu takdirde altın üretiminin
hiç bir çevresel etki ya-
ratmaksızın gerçekleştiri-
lebileceğini söylemektedir.

• Altın madenciliği ko-
nusunda hiç bir uzmanlığı ol-
mayan kişi ve çevrelerin söy-
ledikleri ne kadar inandırıcı
olabilir?

Bu ülkede malesef altın
olayı ile birlikte konu hak-
kında hiçbir bilgisi olmayanlar
çevre uzmanı oldu.

Çevre Bakanlığı'nda her
meslekten uzmanlardan olu-
şan komisyonun hazırladığı
Çevresel Etki Değerlendirme
incelenmesinde (ÇED ra-
poru) "altın üretimi için uy-
gulanacak proje ve alınacak
önlemlerle, yörede hiçbir
çevre sorunu yaratmadan uy-
gulanmasında sakınca yok-
tur" diye rapor veriyorsa
neye inanılacağı ve gü-
venileceği konusunda artık
tartışma yapılmamalı. Dev-

letin ilgili otorite kurumunun
olumlu görüşüne rağmen
hala tartışma yapılıyorsa bu
işte sorumluluk artık dev-
letindir.

• Altın madeni üretiminin
Türkiye ekonomisine kat-
kısı ne olacak?

Türkiye dünyanın önde
gelen altın işleyicisi bir ülke.
Dışarıdan her yıl ortalama
150-160 ton altın ithal ediyor
ve bunun karşılığında 1,5-2
milyar dolar döviz ödüyoruz.
Türkiye'de bulunan altınlar
üretilmeye başlandığı zaman
ithalatın bir kısmını yerli üre-
timle karşılanacaktır. Türkiye
altın ithal ederken ihraç eder
duruma gelecektir. Eğer Tür-
kiye kurulma aşamasında bu-
lunan altın rafinerisini ta-
mamlarsa üretilecek altının
katma değeri tamamen Tür-
kiyede kalacaktır.

Altın rafinerisinden çıkan
altın gereğinde bilezik, kolye,
yüzük veya, Aselsan fab-
rikasında bir baskılı devre ya-
pımında veya Vestel fab-
rikasında bir elektrik
devresine dönüştürülerek, ya-

ratılacak katma değer Türk
ekonomisine bir ivme ka-
zandıracaktır.

• Altın aramalarına ne
kadar para harcadınız? Ne
buldunuz?

TÜPRAG'ın uzmanlık
alanı altın ve gümüşdür. Biz
başka madenlerle il-
gilenmeyiz. 1985 yılında çı-
karılan 3213 Sayılı Maden
Kanunu'nda Türkiye' de ya-
bancı şirketlerin de Türk ser-
mayeli şirketler gibi maden
aramacılığı ve işletmeciliği
yapabileceği izni getirildi.

Bu kanunun kabul edil-
mesinden sonra Türkiye'ye ilk
gelen yabancı madencilik şir-
keti TÜPRAG oldu. Bizim ar-
kamızdan 11 şirket daha Tür-
kiye'ye maden arama için
geldi ama birçoğu Tür-
kiye'deki bürokratik engellere
daha fazla dayanamayacak
yatırım için daha güvenli bul-
dukları ülkelere gittiler.

Tüprag Türkiye'deki
maden aramacılığı için yak-
laşık 25 milyon dolar para
harcadı. Bunun sonucu yak-

laşık 40 ton altın rezervi ortaya çıkardı.

Bunun devreye girmesini istemeyen çevreler neye karşı çıktıklarını herhalde iyice düşünmeleri gerekir. Yabancı sermayeye karşı çıkıyoruz diyorsa, bugün dünyada yabancı sermayeye karşı olan bir tek ülke kalmadığını bilmeleri gerekir.

• Eskişehir-Kaymaz'da bulduğunuz altın rezervini işletmek için hazırladığınız projeye işletme izni alabildiniz mi?

Biz çıkarılmış tüm kanun, yönetmelik ve standartlara uyacağımızı taahhüt ediyoruz. Projelerimizi ona göre hazırlıyoruz. 30 küsur yerden izin aldık. Her biri ayrı bir prosedür. Bu izinleri almış bir projenin artık üretime geçmesi gerekmez mi? ÇED iznimiz de olsa, Orman, Tarım, Sağlık, İçişleri, Kültür, Köyüşleri, Bayındırlık, Maliye, Enerji, Çalışma, MSB'dan gerekli belge izin ve müsadeleri almış olmamıza rağmen işletmeye geçemiyoruz. Çünkü bir siyasinin girişimiyle daha önce size olumlu rapor veya izin veren bir makam, bir sene sonra sizden proje tasarımı değişikliği istiyorum diyebiliyor. Veya bir bakanlık daha önce izin verdiği yerlerde daha sonra izni iptal edebiliyor. Yöre milletvekili isterse TBMM'de bir gecede 1930'lardan kalma Zeytinciliğin İslahı hakkındaki kanunun bir maddesinde değişiklik yapan kanun tasarısı hazırlayarak Meclisten geçirebiliyor. Balıkesir mil-

letvekilinin hazırlayıp Meclisten geçirttiği Kanun aynen şöyle:

"Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara 3 km mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliğin gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez" (Resmi Gazete, 8 Mart 1995, Sayı 22221, Kanun No: 4086 Madde 20)

Bunun sonucunda Marmara'dan, Akdeniz'e zeytin yetişen bütün bir bölge madenciliğe kapatılabilir.

Bölgede 3" tane yabancı zeytin ağacı varsa o bölgeye 3 km yaklaşmıyorsunuz. Bu durumda herkes 3 km ara ile 3'er zeytin ağacı dikerse, Türkiye de madencilik yapılmasını önleyebilirsiniz.

Çünkü kasıtlı olarak çıkarılan bu kanuna göre kimyevi atık bırakılan toz ve duman çıkaran tesis ve işletme yapılması yasaklanıyor.

Kimyevi atığın, toz ve dummanın herhangi bir standardı yok.

* Yani m³ te ne kadar toz?

* Hangi zararlı gaz ne kadar içermesi halinde yasaklanacağı?

* Hangi kimyevi maddeyi ne kadar bırakırsa yasaklanacak?

Hiç bir sınır değeri yok..

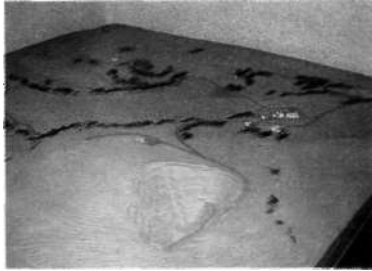
Önemli olan yabancı sermayeye karşı olmak değildir. Gerekli düzenlemelerini alıp onu denetim altında tutmaktır. Türkiye'de zaten bu önlemler alınmış durumda. Eğer eksik gördüğün taraflar varsa onların alınması için mücadele etmek daha **akılcı ve ülke için daha** faydalı. Çünkü Türkiye'ye gelen yabancı sermaye içinde madenciliğin payı zaten çok önemli bir yer tutmuyor. Türkiye' de bu **şatlarda madencilik** yapılmaz deyip başka ülkelere gidiyor.

Türkiye 'de yılda 10 ton altın üretimi gerçekleştirilirse (ki bunun projesi hazır, işletmek için izin bekleniyor) ortalama 120 milyon dolarlık bir ekonomik faaliyet devreye girmiş olacak.

ysa Çevre Bakanlığı m³ te şu kadar, toz, gaz, katı olursa diye bir sınırlama getiriyor. Sınırlamaya uyarsanız size müsaade veriliyor.

Bu milletvekiline sormak lazım. Birkaç oy için Türkiye'nin her yerini madencilğe kapatırsanız, sanayiye hammadde sağlayan madencilik sektörünü öldürdüğünüzün farkında mısınız?

Hammaddesi olmayan bir sanayi, bir ülke ayakta

kalabilir mi?

Malesef Türkiye'de devletin bir bakanlığının çıkardığı kanun diğer bir bakanlığın çıkardığı kanunla veya TBMM'de bir gecede bir kanuna yapılan eklemelerle hale getirilebiliyor.

3573 Sayılı Zeytinciliği İslah Kanununa eklemeler yaptıran milletvekili madenciliğin ancak madenin bulunduğu yerde yapılan bir faaliyet olduğunu bilmiyorsa, bunun yol açacağı olumsuzlukları ilgili çevrelerin anlatması gerekir.

Balıkesir'de bulunan madeni Ankara'da işletemezsiniz. Ama bir çikolata fabrikasını, bir deterjan, otomobil fabrikasını istediğiniz yerde kurabilirsiniz.

Şu şartlara, şu standartlara uyarsanız, taahhüt edersen üretim ve işletme iznini otomatik olarak sana veririm en kısa sürede gider yatırımına başlarsın diyecek bir merci arıyoruz.

Senden istediğim, senin de yapmayı taahhüt ettiğin şartlara uymaz, yerine getirmezsen faaliyetini durdururum demek varken, yatırımını, üretimi, aramayı engellemek bu ülkeye bir fayda sağlamaz.

• Siz Türkiye'de altın rezervi ortaya çıkardıkça başınıza dert aldığınızı mı söylüyorsunuz?

Enerji Bakanlığı bize maden arama ruhsatı verdi

biz para yatırdık, maden bulduk, şimdi bulduğumuz madeni işletmek istiyoruz. Devlet ne halin varsa gör diyor. Böyle bir anlayış ve yaklaşım bizim bu ülkede yeni arama projeleri geliştirmemizde umutsuzluğa itiyor.

Biz bakanlıktan bir tek şey istiyoruz. Biz doğru yapıyorsak bizi destekleyin. Bizim arkamızda olun. Yanlış bir şey yapıyorsak bizi uyarın doğrusunu yapalım.

Malesef Türkiye'de altın rezervi ortaya çıkardıkça canı gönülden sevinemiyoruz. Devletin koyduğu bütün kurallara uyacağımızı, uluslararası bütün standartları sağlıyacağımızı garanti ve taahhüt ederek devletten işletme izni talep ediyoruz ama sanki birileri bu ülkede altın üretilmesini engelliyor.